

Streda 10. júna 2015

P8_TA(2015)0227

Situácia v Maďarsku

Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. júna 2015 o situácii v Maďarsku (2015/2700(RSP))

(2016/C 407/06)

Európsky parlament,

- so zreteľom na preambulu Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ), najmä na jej druhé a štvrté až siedme odôvodnenie,
- so zreteľom najmä na článok 2, článok 3 ods. 3 druhý pododsek a články 6 a 7 ZEÚ, ako aj na články ZEÚ a Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktoré sa týkajú dodržiavania, presadzovania a ochrany základných práv v EÚ,
- so zreteľom na Chartu základných práv a slobôd Európskej únie zo 7. decembra 2000, ktorá bola vyhlásená 12. decembra 2007 v Štrasburgu a nadobudla platnosť nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy v decembri 2009,
- so zreteľom na články 1, 2 a 19 Charty základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na protokol č. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rady Európy týkajúci sa zrušenia trestu smrti za všetkých okolností,
- so zreteľom na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDEL), na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a dohovory, odporúčania, rezolúcie a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára pre ľudské práva a Benátskej komisie Rady Európy,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 3. júla 2013 o situácii v oblasti základných práv: normy a postupy v Maďarsku (podľa uznesenia Európskeho parlamentu zo 16. februára 2012) ⁽¹⁾,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 27. februára 2014 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii (2012) ⁽²⁾,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. marca 2014 s názvom Nový rámec EÚ na posilnenie právneho štátu (COM (2014)0158),
- so zreteľom na správu zo 16. decembra 2014, ktorú predložil komisár Rady Európy pre ľudské práva zo svojej návštevy Maďarska uskutočnenej 1. – 4. júla 2014,
- so zreteľom na závery Rady Európskej únie a členských štátov zo schôdze v Rade zo 16. decembra 2014 o zabezpečení dodržiavania zásad právneho štátu,
- so zreteľom na vypočutie o situácii v oblasti ľudských práv v Maďarsku, ktoré uskutočnil 22. januára 2015 Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci,
- so zreteľom na vyhlásenia Rady a Komisie uskutočnené počas plenárnej rozpravy v Európskom parlamente 11. februára 2015 o rámci EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva,
- so zreteľom na výmenu názorov, ktorá sa konala 7. mája 2015 vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a nadviazala na rozhodnutie Konferencie predsedov o možných vplyvoch rozhodnutia členského štátu Európskej únie opäť zaviesť trest smrti vrátane vplyvov na práva a postavenie člena Európskej únie z 30. apríla 2015,

⁽¹⁾ Prijaté texty, P7_TA(2013)0315.

⁽²⁾ Prijaté texty, P7_TA(2014)0173.

Streda 10. júna 2015

- so zreteľom na vyhlásenia Rady a Komisie uskutočnené počas plenárnej rozpravy o situácii v Maďarsku, ktorá sa konala 19. mája 2015,
- so zreteľom na článok 123 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám a keďže tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi (článok 2 ZEÚ);
- B. keďže Charta základných práv Európskej únie zakazuje akúkoľvek diskrimináciu najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie;
- C. keďže zrušenie trestu smrti je podmienkou členstva v EÚ, pričom EÚ má pevné a zásadné stanovisko v otázke trestu smrti a zrušenie trestu smrti je kľúčovým cieľom politiky EÚ v oblasti ľudských práv;
- D. keďže sa zaručuje právo na azyl, s riadnym ohľadom na pravidlá Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a protokolu k nemu z 31. januára 1967 o postavení utečencov a v súlade so ZEÚ a ZFEÚ;
- E. keďže Charta základných práv Európskej únie a Európsky dohovor o ľudských právach sú plne začlenené do maďarskej ústavy; keďže je však nedávny vývoj, pokiaľ ide o situáciu v Maďarsku, znepokojivý;
- F. keďže 28. apríla 2015 po nedávnych udalostiach v Maďarsku maďarský premiér Viktor Orbán uskutočnil vyhlásenie o potrebe verejnej diskusie o treste smrti; keďže 30. apríla 2015 predseda Európskeho parlamentu Martin Schulz vydal tlačovú správu, v ktorej uviedol, že Viktor Orbán ho uistil, že maďarská vláda nemá v pláne prijať žiadne kroky na opätovné zavedenie trestu smrti a že bude dodržiavať a rešpektovať všetky európske zmluvy a právne predpisy; keďže Viktor Orbán zopakoval podobné vyhlásenia 1. mája 2015 počas rozhovoru vo verejnoprávnom maďarskom rozhlase a dodal, že rozhodnutie o obnovení trestu smrti by malo patriť do výlučnej právomoci členských štátov, čo by znamenalo odklon od ustanovení základných zmlúv EÚ;
- G. keďže v máji 2015 maďarská vláda začala verejnú konzultáciu o migrácii, pričom v minulosti viedla niekoľko podobných konzultácií o iných otázkach; keďže verejná konzultácia môže byť pre vlády dôležitým a cenným nástrojom na vypracovávanie politík, pri ktorých možno počítať s podporou obyvateľstva; keďže otázky boli kritizované ako sugestívne a rečnícke, ktoré priamo vytvárajú súvislosť medzi migráciou a bezpečnostnými hrozbami;
- H. keďže počas výmeny názorov vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci sa väčšina politických skupín zhodla v názore, že opätovné zavedenie trestu smrti a otázky predložené na verejnú konzultáciu sú neprijateľné;
- I. keďže predsedníctvo Rady Európskej únie vo svojom vyhlásení predloženom počas rozpravy v pléne v Európskom parlamente o situácii v Maďarsku, ktorá sa konala 19. mája 2015, vyhlásilo, že Rada nediskutovala o situácii v Maďarsku, a preto k tejto otázke neprijala formálnu pozíciu;
- J. keďže úsilie vyriešiť súčasnú situáciu v Maďarsku by sa nemalo zameriavať iba na konkrétny členský štát alebo vládu, ale malo by plniť kolektívnu povinnosť všetkých inštitúcií EÚ, a najmä Komisie ako strážkyne zmlúv, zabezpečovať uplatňovanie a dodržiavanie zmlúv a charty v celej únii a vo všetkých členských štátoch;

Streda 10. júna 2015

1. trvá na tom, že trest smrti je nezlučiteľný s hodnotami rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv, na ktorých je Únia založená, a že každý členský štát, ktorý by opätovne zaviedol trest smrti, by tak porušil zmluvy a Chartu základných práv EÚ; opätovne čo najrozhodnejšie potvrdzuje, že zrušenie trestu smrti predstavuje míľnik vo vývoji základných práv v Európe;
2. pripomína, že závažné porušenie hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ členskými štátmi by viedlo k začatiu postupu podľa článku 7 ZEÚ;
3. odsudzuje opakované vyhlásenia maďarského premiéra Viktora Orbána, ktorými vyzýva na diskusiu o možnom obnovení trestu smrti v Maďarsku, čím inštitucionalizuje a podporuje koncepciu, ktorá je v rozpore s hodnotami, na ktorých je Únia založená; všíma si preto vyhlásenie Viktora Orbána nepristúpiť k opätovnému zavedeniu trestu smrti v Maďarsku a zdôrazňuje, že premiér je ako predseda vlády zodpovedný za presadzovanie hodnôt EÚ a má ísť príkladom;
4. konštatuje, že členské štáty majú zvrchované právo začať konzultácie na vnútroštátnej úrovni; pripomína však, že konzultácie by mali odrážať pripravenosť vlád vykonávať zodpovednú správu zameranú na zabezpečenie demokratických politických riešení a dodržiavania základných európskych hodnôt;
5. kritizuje verejnú konzultáciu o migrácii a súvisiacu celoštátnu bilbordovú kampaň iniciovanú maďarskou vládou a zdôrazňuje, že obsah tejto konzultácie v Maďarsku o prisťahovalectve a terorizme a jazyk, ktorý sa v nej používa, je veľmi zavádzajúci, neobjektívny a nevyvážený, čím sa skreslene vytvára priama súvislosť medzi migráciou a bezpečnostnými hrozbami; poukazuje na to, že odpovede na dotazník majú dopĺňať osobné údaje, ktoré odhalia politické názory konkrétnych osôb v rozpore s pravidlami ochrany údajov; vyzýva preto na zrušenie tejto konzultácie;
6. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že vo verejnej konzultácii sa kladie vina inštitúciám EÚ a ich politikám a neberie sa do úvahy zodpovednosť členských štátov v tejto oblasti; pripomína, že členské štáty sú plne zapojené do legislatívneho procesu EÚ;
7. vyzýva všetky členské štáty, aby sa konštruktívnym spôsobom zapojili do súčasnej diskusie o európskej migračnej agende, ktorá sa rovnako týka vnútorných, vonkajších aj rozvojových politík, ktoré treba zaviesť v EÚ;
8. je presvedčený, že všetky členské štáty musia v rámci svojej legislatívnej a administratívnej praxe plne dodržiavať právo EÚ a že všetky právne predpisy vrátane primárneho práva každého členského štátu alebo kandidátskej krajiny musia odrážať základné európske hodnoty, t. j. demokratické zásady, zásadu právneho štátu a základné práva, a byť s nimi v súlade;
9. vyjadruje poľutovanie nad absenciou reakcie Rady na najnovší vývoj v Maďarsku a odsudzuje skutočnosť, že členské štáty neprejavili odhodlanie zabezpečiť dodržiavanie zásad právneho štátu, ako sa uvádza v záveroch Rady Európskej únie zo 16. decembra 2014; žiada Radu Európskej únie a Európsku radu, aby uskutočnili diskusiu a bezodkladne prijali závery o situácii v Maďarsku;
10. so znepokojením poznamenáva, že nedávny vývoj vzbudzuje znepokojenie, pokiaľ ide o zásady právneho štátu, demokracie a základných práv v Maďarsku za posledný rok, a ako celok ho možno považovať za vznikajúce systémové ohrozenie zásad právneho štátu v tomto členskom štáte;
11. naliehavo vyzýva Komisiu, aby aktivovala prvý stupeň rámca EÚ na posilnenie právneho štátu, a aby preto bezodkladne iniciovala hĺbkový monitorovací proces v súvislosti so situáciou v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv v Maďarsku, v ktorom by hodnotila možné závažné systémové porušovanie hodnôt, na základe ktorých Únia vznikla, ktoré sa uvádzajú v článku 2 ZEÚ, vrátane vplyvu niektorých opatrení zhoršujúcich stav demokracie, právneho štátu a základných práv a posúdenia vzniku systémového ohrozenia zásad právneho štátu v členskom štáte, ktoré by sa mohlo rozvinúť do podoby jasného rizika vážneho porušenia v zmysle článku 7 ZEÚ; žiada Komisiu, aby Európskemu parlamentu a Rade predložila správu o tejto veci do septembra 2015;

Streda 10. júna 2015

12. vyzýva Komisiu, aby predložila návrh na zriadenie mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva, ktorý by fungoval ako nástroj na dodržiavanie a presadzovanie charty a zmlúv, ktoré podpísali všetky členské štáty, a riadil sa spoločnými objektívnymi ukazovateľmi, a tiež aby vykonávala nestranné ročné preskúmania situácie v oblasti základných práv, demokracie a právneho štátu vo všetkých členských štátoch bez rozdielu a na rovnakom základe, do ktorého by zapojila Agentúru pre základné práva, spolu s vhodnými záväznými a korekčnými mechanizmami s cieľom vyplniť existujúcu medzeru a umožniť automatické a postupné riešenie porušovania zásad právneho štátu a základných práv na úrovni členských štátov; poveruje Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby prispel k vypracovaniu tohto návrhu legislatívnou iniciatívnou správou, ktorá by sa mala prijať do konca roka;

13. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Komisii, Rade, prezidentovi, vláde a parlamentu Maďarska, vládam a parlamentom členských štátov a kandidátskych krajín, Agentúre EÚ pre základné práva, Rade Európy a Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.
